

Міністерство освіти і науки України
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»
Факультет рибного господарства та природокористування
Кафедра екології та сталого розвитку імені професора Ю.В. Пилипенка

Міжнародна науково-практична конференція

**«ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ НАВКОЛИШНЬОГО
СЕРЕДОВИЩА ТА РАЦІОНАЛЬНОГО
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
В КОНТЕКСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ»**

до 60-річчя від дня народження доктора сільськогосподарських наук, професора
Пилипенка Юрія Володимировича

International Scientific and Practical Conference

**«ECOLOGICAL PROBLEMS OF THE ENVIRONMENT
AND RATIONAL NATURE MANAGEMENT IN THE CONTEXT
OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT»**

dedicated to the 60th birthday anniversary of doctor of agricultural sciences, professor
Pylypenko Yurii

Международная научно-практическая конференция

**«ЭКОЛОГИЧЕСКИЕ ПРОБЛЕМЫ ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ
И РАЦИОНАЛЬНОГО ПРИРОДОПОЛЬЗОВАНИЯ
В КОНТЕКСТЕ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ»**

к 60-летию со дня рождения доктора сельскохозяйственных наук, профессора
Пилипенко Юрия Владимировича

25-26 жовтня 2018 р.
м. Херсон

- земледілля: сб. науч. тр. / ФГБНУ «РосНИИПМ». – Новочеркасск: РосНИИПМ, 2014. – Вып. 54. – С. 27–37.
6. Косиченко Ю.М. Надійність каналів і водоемів з облицовкою з пліночних матеріалів і геомембран / Ю.М. Косиченко, М.А. Чернов // Меліорація і водне господарство. – 2011. – №3. – С. 37–40.

М.Ф. Головащенко

*ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»
kaf@lis.ukr.net*

ОЦІНКА СТІЙКОСТІ НАСАДЖЕНЬ СОСНИ ДО УШКОДЖЕНЬ МОКРИМ СНІГОМ ТА ОЖЕЛЕДДЮ В СТЕПОВІЙ ЗОНІ

При характеристиці стійкості насаджень сосни звичайної до навантажень твердими опадами (мокрый сніг, ожеледь) переважно користуються показником відносної висоти (відношення висоти дерева до його діаметра на висоті 1,3 м) [1-4]. У зв'язку з тим, що в Степовій зоні України це питання вивчено слабо, а сосняки періодично (раз в 10-15 років) зазнають значних навантажень твердими опадами [3], то нами і було вивчено це питання.

На постійних дослідках з рубок догляду, в типовому степовому бору (Степовий філіал УкрНДІЛГА, Херсонська область), в штучних насадженнях сосни звичайної з 2,5-метровими міжряддями нами було вивчено вплив густоти штучних насаджень і строків рубок догляду на імовірність втрати вертикальності стояння деревами з різною відносною висотою. Втратившими вертикальність деревами вважалися ті, стовбури яких відхилилися від вертикального положення на 5° і більше, а гранично допустимі імовірності втрати вертикальності стояння деревами в деревостанах прийняті наступні: після рубок догляду 0,1 і до рубок догляду 0,3. Результати досліджень подані в таблиці.

Як видно з таблиці, щоб насадження сосни звичайної не потерпали від значних навантажень твердими опадами, при різних режимах їх вирощування відносна висота дерев повинна бути відповідно в межах від 100 до 150.

Таблиця – Гранично допустимі величини відносних висот дерев в деревостанах, що формуються при різних режимах рубок догляду

Режим вирощування	Гранична відносна висота		
	після рубки	до наступної рубки	до першої рубки
Абсолютний контроль	-	-	150
Невчасна селективна рубка з запізненням	100	130	150
Вчасна селективна рубка	110	140	150

1. При застосуванні вчасних та оптимальних за інтенсивністю рубок догляду в деревостанах сосни звичайної до та після зріджень не слід допускати, щоб були наявні дерева з відносною висотою вище відповідно 140 та 110.

2. При запізненні з рубками догляду, з метою формування стійких до навантажень твердими опадами насаджень сосни, в деревостанах слід залишати дерева з дещо нижчими показниками відносної висоти, ніж при вчасних рубках: до рубки – 130 і після рубки – 100.

3. У зовсім не займаних рубками догляду насадженнях сосни можуть бути наявними дерева з відносною висотою не більше 150, а при перевищенні цієї величини слід негайно проводити зрідження, щоб не було ризику розладнання деревостанів при значних навантаженнях твердими опадами.

Література

1. Гринченко В.В. Снеголом в сосновых культурах, пройденных по линейной технологии / В.В. Гринченко // Лесное хозяйство. – 1984. – № 8. – С. 29-32.
2. Гюнтер Венк Исследование надежности продуктивности еловых молодняков на территории ГДР в зависимости от вида рубок ухода / Венк Гюнтер // Проблемы рубок ухода. – М.: Лесная промышленность, 1987. – С.43-48.
3. Шинкаренко И.Б. Продуктивность искусственных сосняков в связи с рубками ухода и их предпосылки неустойчивости к ветру и снегу / И.Б. Шинкаренко // Лесоводство и агролесомелиорация. – К.: Урожай, 1990. – Вып. 80. – С.53-58.
4. Шинкаренко І.Б. Дослідження показників потенційної стійкості соснових насаджень до налипання мокрого снігу та ожеледі і вплив на них рубок догляду. – Лісівництво і агролісомеліорація / І.Б. Шинкаренко, М.Ф. Головащенко. – К.: Урожай, 1991. – Вип. 82. – С.3-8.